

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради

Київського національного університету
будівництва і архітектури

14 жовтня 2021 р.



**ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА
ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ**

Тема дисертації:	Формування маркетингової цінової політики підприємств будіндустрії в умовах економічної циклічності
Здобувач:	Скрипник Ольга Василівна

Висновок підготовлено рецензентами:

завідувачка кафедри менеджменту
у будівництві, д.е.н., проф.

посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Галина РИЖАКОВА

професорка кафедри економіки
будівництва, д.е.н., доц.

посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Ольга БЄЛЕНКОВА

Київ, 2021 р.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. ВСТУП

2. НАДАНІ ЗДОБУВАЧЕМ ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

3. РОЗГЛЯД ДИСЕРТАЦІЇ ТА НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ

3.1. Наукова новизна дисертації

3.2. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

3.3. Аналіз дисертації на відповідність вимогам

3.4. Аналіз наукових публікацій на відповідність вимогам

3.5. Висновки за розглядом дисертації та наукових публікацій

4. АПРОБАЦІЯ ДИСЕРТАЦІЇ

4.1. Апробація матеріалів дисертації на конференціях

4.2. Фаховий семінар для апробації дисертації

5. ВИСНОВКИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Тема дисертації:	Формування маркетингової цінової політики підприємств будіндустрії в умовах економічної циклічності
Здобувач:	Скрипник Ольга Василівна
Науковий керівник:	Кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри економіки будівництва КНУБА Молодід Олена Олексіївна
Галузь знань:	05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	051 – Економіка
Структурний підрозділ, де проводилася попередня експертиза дисертації:	Кафедра економіки будівництва Будівельного факультету Київського національного університету будівництва і архітектури
Рецензенти:	Завідувачка кафедри менеджменту у будівництві КНУБА, докторка економічних наук (08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 2012 р.), професорка кафедри менеджменту в будівництві (2016 р.) Рижакова Галина Михайлівна Професорка кафедри економіки будівництва КНУБА, докторка економічних наук (08.00.04 – 08.00.04 Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 2021 р.), доцентка кафедри економіки будівництва (2011 р.) Беленкова Ольга Юріївна

1. ВСТУП

Цей висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації підготовлено рецензентами відповідно до положень п. 14 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167(зі змінами), надає оцінку відповідності дисертації вимогам п. 10, 11, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06.03.2019 р. (зі змінами). Підстава для проведення попередньої експертизи дисертації – витяг з протоколу засідання вченої ради КНУБА № 44 від 23.09.2021 р.

2. НАДАНІ ЗДОБУВАЧЕМ ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

1. Здобувач надав структурному підрозділу, де проводилася попередня експертиза дисертації, а саме кафедрі економіки будівництва, наступні документи:

- дисертацію;
- висновок наукового керівника;
- академічну довідку про виконання відповідної освітньо-наукової програми.

2. Здобувач надав структурному підрозділу, де проводилася попередня експертиза дисертації, а саме кафедрі економіки будівництва, наступні додаткові документи:

- копії наукових публікацій здобувача із зазначенням вихідних даних відповідних видань.

3. РОЗГЛЯД ДИСЕРТАЦІЇ ТА НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ

3.1. Наукова новизна дисертації

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, що виконана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної праці на правах рукопису, яка спрямована на розв'язання актуального науково-практичного завдання із комплексного регулювання ціноутворення на будівельні матеріали та вироби на основі формування ефективної маркетингової цінової політики вітчизняних підприємств будіндустрії, яка враховуватиме особливості регіональних ринків збуту та економічної циклічності.

3.1.2. Наукова новизна отриманих результатів.

Наукова новизна викладена у дисертації системно і послідовно, є результатом проведення власних наукових досліджень. До основних положень, що формують наукову новизну та особистий внесок автора слід віднести розробку, удосконалення й розвиток теоретико-методичних та практичних положень і рекомендацій з питань формування маркетингової цінової політики підприємств будівельної індустрії в умовах економічної циклічності, зокрема:

уперше:

- маркетингова цінова політика підприємств будівельної індустрії розглядається у дуальному аспекті, а саме: не тільки з позицій холістично-орієнтованого підходу як управлінський інструментарій, що враховує системний вплив сукупності чинників маркетингового середовища та включає визначення мети цінової політики, виявлення попиту, з'ясування цінових пропозицій і обсягів реалізації конкурентів, обґрунтування цінової стратегії, методів ціноутворення, можливого діапазону цінових параметрів, що дозволяє узгоджувати ціновий чинник попиту та гнучко реагувати на коливання ринкової кон'юнктури, але й виступає засобом зменшення негативних та посилення позитивних впливів економічних циклів, згладжування диспропорцій попиту і пропозиції на ринках, який, у поєднанні із непрямим регулюванням цін з боку галузевих об'єднань і держави; на цій основі запропоновано концептуальні положення щодо адаптації управління маркетинговою ціновою політикою підприємств будівельної індустрії до державної регуляторної політики та впливу галузевих об'єднань, які передбачають використання системного підходу у вирішенні проблем виробничо-господарської взаємодії досліджуваних суб'єктів з ринковим середовищем завдяки комплексному регулюванню ціноутворення на будівельні матеріали та вироби, що відносяться до соціально значущих виробничих товарів

удосконалено:

- методичний підхід до формування та корегування маркетингової цінової політики підприємств-виробників газобетону, зокрема обґрунтовано процедуру діагностики маркетингового середовища таких підприємств, що базується на комплексному підході до дослідження збалансованості регіональних ринків будівельних матеріалів та виробів на основі регіонального розподілу обсягів виробництва продукції конкретних виробників, враховує відстані до регіонів дистрибуції, вплив імпорту, та дозволяє підприємствам формувати маркетингові інструменти управління, реалізація яких здійснюється адекватно впливу внутрішнього та зовнішнього середовища, і забезпечує відповідність виробленої будівельної продукції актуальному попиту споживачів;

- обґрунтовано процедуру діагностики впливу сезонних і циклічних коливань на результати діяльності та головні показники розвитку підприємств будіндустрії, яка базується на комплексному стратегічному підході до дослідження динаміки чинників зовнішнього середовища, обґрунтовує залежність управління маркетинговою ціновою політикою виробників газобетону від сукупної дії внутрішньогалузевих та зовнішніх коливань попиту, діагностика яких дозволяє підприємствам будівельної індустрії визначати перспективи здійснення розширеного відтворення та реалізацію комплексу превентивних заходів завдяки використанню ринкових переваг та усунення слабких сторін при мінімізації загроз чинників маркетингового макро- та

мікросередовища з метою нівелювання впливу негативних фаз економічного циклу Кітчина на фінансову стійкість;

- визначено науково-прикладні аспекти дослідження результативності управління маркетинговою діяльністю підприємств будівельної індустрії та запропоновано методичний підхід щодо зниження негативного впливу сезонних та циклічних коливань попиту, що складаються з аналізу ключових кількісних результатів їх збутової діяльності та обґрунтовує доцільність застосування ф'ючерсних та опціонних контрактів при здійсненні замовлень та передзамовлень будівельних матеріалів протягом сезону або економічного циклу, використання яких дозволяє зменшувати негативний вплив циклічності на діяльність підприємств будівельної індустрії та є перспективним управлінсько-маркетинговим та фінансово-економічним інструментом підвищення результативності підприємств будівельної індустрії в динамічному ринковому середовищі;

дістали подальшого розвитку:

- дефініції «будівельна сфера», «соціальна ефективність цінової політики», «соціально значущі виробничі товари», які, на відміну від інших, розглядаються у аспекті впливу на формування маркетингової цінової політики підприємств будівельної індустрії, яка включає дослідження ринку, виявлення потреб, формування попиту, обґрунтування обсягів виробництва будівельних матеріалів, ціноутворення, розподілу, просування, продажу, врахування сукупного впливу чинників мікро- та макросередовища у контексті сталого розвитку (впливу цінової політики підприємства на добробут його власників, працівників, інших стейкхолдерів та суспільства в цілому), цілісна єдність яких забезпечує як задоволення попиту споживачів, так і досягнення управлінських цілей підприємств-виробників будівельних матеріалів;

- напрямки розвитку управління маркетинговою діяльністю підприємств будівельної індустрії та методичні підходи до усунення регіональних цінових диспропорцій на ринку будівельних матеріалів та виробів, що враховує кумулятивну дію чинників сучасного будівельного ринку (динаміку потреб споживачів та інтересів стейкхолдерів, структуру та диспропорції окремих ринків, зміни інструментарію маркетингу та менеджменту), забезпечує своєчасне корегування стратегічних планів та сприяє досягненню будівельними підприємствами довгострокових цілей, що зокрема включають обґрунтування доцільності відкриття нових заводів, а також визначення оптимального місця їх розташування в регіонах України та їх виробничої потужності;

- науково-прикладні аспекти дослідження результативності управління маркетинговою діяльністю будівельних підприємств та виявлено залежність цін на будівельні матеріали та вироби, від сукупної дії галузевих та зовнішніх чинників, діагностика яких дозволяє підприємствам визначати перспективи зміни цін на газобетон, враховуючи ключові чинники та економічну динаміку, використання яких дозволяє здійснювати прогнозування

цін на ринку газобетону та виявляти перспективні інструменти підвищення економічної результативності будівельних підприємств в динамічному ринковому середовищі.

3.2. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Теоретична значущість роботи полягає в тому, що основні наукові положення, розробки та висновки здобувачки забезпечують розвиток теоретико-методичної бази, необхідної для формування маркетингової цінової політики підприємств будівельної індустрії в умовах впливу економічної циклічності на ринках із різним ступенем збалансованості попиту і пропозиції.

Одним з аспектів теоретичної значущості дослідження Скрипник О.В. є змістовний матеріал щодо виявлення диспропорцій на регіональних ринках газобетону та низка рекомендацій про формування маркетингової цінової політики підприємств будівельної індустрії в залежності від збалансованості ринку, фази економічного циклу.

Теоретико-методичні положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи доведені до рівня практичних розробок та можуть бути впроваджені у діяльність підприємств будівельної індустрії.

Як із методичної, так із практичної точки зору цікавим є запропонований авторкою підхід щодо виявлення місця розташування нових виробничих потужностей на основі аналізу розвитку ринків та розміщення конкурентів, а також рекомендації щодо використання інструментів ф'ючерсного ринку для нівелювання різких коливань попиту при зміні фаз економічного циклу. Зазначений інструментарій може бути рекомендовано до упровадження усіма підприємствами-виробниками газобетону.

Практичне значення також має виявлена авторкою залежність ціна газобетону від низки макроекономічних чинників, що дозволить виробникам здійснювати прогнозування ринкових цін.

Основні теоретичні положення та результати дисертації доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій щодо реалізації маркетингової цінової політики підприємств будівельної індустрії (на прикладі заводів-виробників газобетону) в умовах дії економічних циклів та асиметрії попиту і пропозиції локальних ринків газобетону. Рекомендації авторки отримали практичне застосування на підприємствах із виробництва газобетону, а саме: ТОВ «АЕРОК» (довідка від 30.09.21 №36/8), ТОВ «ЮДК» (довідка від 04.08.2021 № Ю-0408-21-2), ТОВ «Орієнтир-буделемент» (довідка від 11.08.2021 №241); організацій, які займаються аналізом і прогнозування цін будівельних матеріалів, а саме: Всеукраїнської асоціації виробників автоклавного газобетону «ВААГ» (довідка від 19.08.21 № 28); ПП «ССБ Електронікс» (довідка від 18.08.2021 №41/1); ТОВ «Будівництво – аналітичний центр, сучасні технології» (довідка від 15.08.21 р. №1-15-08). Результати дисертаційної роботи використовуються в освітньому процесі КНУБА при проведенні лекційних та практичних занять для здобувачів першого

(бакалаврського) рівня будівельного факультету (довідка про впровадження від 16.02.2021 р. №23-02/736).

Наведені аргументи у сукупності підтверджують логічність цілей і завдань дослідження, актуальність та значимість дисертаційної роботи. Обґрунтовані у дисертації теоретико-методичні підходи і положення та висновки мають бути рекомендовані для подальшого впровадження у науково-дослідній та практичній діяльності підприємств будіндустрії, та при відповідній адаптації, інших стейкхолдерів будівництва.

Запропоновані висновки і рекомендації логічно випливають із положень дисертаційного дослідження та є достатньо обґрунтованими.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами:

НДР «Формування конкурентних стратегій та прогнозування показників розвитку стейкхолдерів будівництва, інвестиційно-будівельних проектів та організаційно-технологічних параметрів будов в умовах економічної динаміки» (номер державної реєстрації 0121U110365);

НДР «Регулювання публічних закупівель при виконанні державних інвестиційних програм» (номер державної реєстрації 0119U103767);

НДР «Забезпечення економічної безпеки учасників інвестиційно-будівельного процесу шляхом підвищення ефективності бізнес-процесів» (номер державної реєстрації 0115U005104).

3.3. Аналіз дисертації на відповідність вимогам

Аналіз дисертації проводився на відповідність вимогам п. 10, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 (зі змінами) та положень «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. №40 і в цілому відповідає цим документам.

3.4. Аналіз наукових публікацій на відповідність вимогам

3.4.1. Основні положення та результати опубліковано автором у 15 наукових працях, з них: 6 – у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 2 – у фахових виданнях держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу

3.4.2. Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу:

1. Skrypnyk, O. Conceptual principles of pricing in the aerated concrete market in Ukraine in the context of economic cyclicity. *Three Seas Economic Journal*. 2020. (4). P. 139-145.

2. Skrypnyk, O. Cluster analysis of regional markets of autoclave aerated concrete in Ukraine by price level and supply level indicators. *Economics, Finance and Management Review*. 2021 (1). P. 12-22.

2. Статті в українських фахових виданнях категорії «Б»

3. Скрипник О.В. Аналіз ступеня монополізації ринку та географічного розташування виробників газобетону в Україні. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2018. № 37. С. 98-107.

4. Скрипник О.В. Факторний аналіз цін на ключові сировинні товари для виготовлення будівельних матеріалів та виробів в Україні. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2019. Вип. 40. С. 119-129.

5. Скрипник О.В. Оцінка впливу макроекономічних та галузевих факторів на ціни виробів з газобетону в Україні. *Будівельне виробництво*. 2019. № 66. С. 54-60.

6. Скрипник О.В. Теоретичні основи формування механізму регулювання ціноутворення на продукцію підприємств будіндустрії. *Економіка та держава*. 2020. №5. С.197-203.

7. Скрипник О. В. Чинники зміни цін на будівельні матеріали та напрями їх державного регулювання в умовах циклічності. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №3 (69). С. 41 – 46.

8. Скрипник О. В. Формування маркетингової цінової політики виробників газобетону на регіональних ринках України. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2021. №47(2). С. 72-85.

3. Праці апробаційного характеру:

9. Скрипник О.В. Методичні підходи до формування механізму ціноутворення на продукцію підприємств будіндустрії України.. *International Scientific-Practical Conference of young scientists «Build-Master-Class – 2018»*. Київ, 2018. С. 446–448.

10. Скрипник О.В. Факторний аналіз цін на вапно, цемент та гіпс в Україні конференції. *Ефективні технології в будівництві: матеріали міжнародної IV науково – практичної конф.* Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. С. 135-136.

11. Скрипник О.В. Фактори ціноутворення на ринку газобетону в Україні *Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. С. 242 -244.

12. Скрипник О.В. Прогнозування цін на сировину для виготовлення будівельних матеріалів та виробів. *Визначення вартості об'єктів будівництва, проектних, будівельно-монтажних та ремонтно-будівельних робіт із застосуванням сучасних технологій. Управління вартістю життєвого циклу*

об'єктів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції Івано-Франківськ: МЦ «Будівництво – сучасні технології». 2019. С. 46-48.

13. Скрипник О.В. Механізм регулювання ціноутворення на продукцію підприємств будіндустрії в контексті розвитку будівельної галузі. *Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С. 52-54.

14. Скрипник О.В. Галузеві та макроекономічні аспекти ціноутворення на будівельні матеріали та вироби. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства*. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 189 - 190.

15. Скрипник О.В. Вплив економічної циклічності на ціноутворення будівельних матеріалів та виробів. *Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції*: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції. Рівне: НУВГП, 2020. С. 161-163.

3.4.5. Повнота опублікованих результатів дисертації

Матеріали дисертації були надані для широкого ознайомлення фахівцям даної галузі й академічній спільноті, а результати та основні положення її повністю висвітлені у друкованих виданнях.

Вважаємо, що опубліковані матеріали повністю відображають зміст дисертаційної роботи та відповідають вимогам п. 11 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 (зі змінами).

3.5. Висновки за розглядом дисертації та наукових публікацій

Дисертаційна робота є закінченою науково-дослідною роботою, що відповідає спеціальності 051 – Економіка, виконана на високому науковому рівні з використанням сучасних методів дослідження.

Надані здобувачем дисертація та наукові публікації відповідають вимогам п. 10, 11, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 (зі змінами).

4. АПРОБАЦІЯ ДИСЕРТАЦІЇ

4.1. Апробація матеріалів дисертації на конференціях

Результати досліджень доповідались і були схвалені на 7 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а саме: II Міжнародній науково – практичній конференції "Build-master-class-2018" (2018р., м. Київ), IV Міжнародній науково – практичній конференції "Ефективні технології в будівництві» (2019 р., м. Київ), I Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві» (2019 р., м. Київ), Міжнародній науково-практичній конференції «Визначення

вартості об'єктів будівництва, проектних, будівельно-монтажних та ремонтно-будівельних робіт із застосуванням сучасних технологій» (2019 р., м. Івано-Франківськ), II Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-управлінські та інформаційно-аналітичні новації в будівництві». (2020 р., м. Київ), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства» (2020 р., м. Луцьк), IX Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції» (2020 р., м. Рівне).

4.2. Фаховий семінар для апробації дисертації

Фаховий семінар для апробації дисертації проведено на розширеному засіданні кафедри економіки будівництва КНУБА (Витяг з протоколу № 3 від 07 жовтня 2021 р.).

На фаховому семінарі, який мав характер відкритої наукової дискусії за участі рецензентів, науково-педагогічного персоналу кафедри економіки будівництва КНУБА, запрошених науковців з кафедр менеджменту у будівництві, економічної теорії, обліку і оподаткування, організації будівництва, а також кафедри економіки та менеджменту ІНО КНУБА, Скрипник О.В. у ході дискусії виклала основні положення дисертації та відповіла на запитання.

За результатами фахового семінару дисертація здобувача була схвалена до захисту (Витяг з протоколу № 3 від 07 жовтня 2021 р. розширеного фахового семінару кафедри економіки будівництва КНУБА).

5. ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота Скрипник О.В. є завершеною науково-дослідницькою роботою і виконана самостійно, не містить ознак плагіату, має закінчений, оригінальний вигляд.

На підставі вивчення дисертації та опублікованих праць здобувачки вважаємо, що дисертація, яку виконала і представила до розгляду на розширеному фаховому семінарі кафедри економіки будівництва Скрипник Ольга Василівна, відповідає вимогам Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 (зі змінами), та може бути рекомендована до захисту у разовій (тимчасовій) спеціалізованій вченій раді.

Рекомендуємо наступний склад ради:

Голова ради:	
Прізвище ім'я по батькові	Стеценко Сергій Павлович
Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Доктор економічних наук, 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка, 2014 р.
Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Доцент кафедри менеджменту в будівництві, 2012 р.
Місце основної роботи	Київський національний університет будівництва і архітектури, завідувач кафедри економіки будівництва
Перший рецензент:	
Прізвище ім'я по батькові	Рижакова Галина Михайлівна
Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Доктор економічних наук, 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 2012 р.
Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	професор кафедри менеджменту в будівництві, 2016 р.
Місце основної роботи	Київський національний університет будівництва і архітектури, завідувачка кафедри менеджменту в будівництві
Другий рецензент:	
Прізвище ім'я по батькові	Беленкова Ольга Юріївна
Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Доктор економічних наук, 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 2021 р.
Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Доцент кафедри економіки будівництва, 2011 р.
Місце основної роботи	Київський національний університет будівництва і архітектури, професор кафедри економіки будівництва
Перший опонент:	
Прізвище ім'я по батькові	Федун Ігор Леонідович
Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Доктор економічних наук, 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством», 2014 р.
Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	професор кафедри світової економіки, 2020 р.
Місце основної роботи	Київський національний торговельно-економічний університет, професор кафедри світової економіки
Другий опонент:	
Прізвище ім'я по батькові	Загорецька Олена Ярославівна
Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Кандидат економічних наук, 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), 2011 р.
Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій, 2013 р.
Місце основної роботи	Національний університет "Львівська політехніка", доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій

Наголошуємо, що після видачі здобувачеві цього висновку забороняється вносити зміни до тексту дисертації!